

Na Međunarodnoj konferenciji "Cetinjski parlamentarni forum: Žene, mir, bezbjednost – dvije godine kasnije", koju je organizovao Odbor za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, uz finansijsku podršku Agencije Ujedinjenih nacija za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena – UNWOMEN i Programa rodne ravnopravnosti koji partnerski sprovode Delegacija Evropske Unije u Crnoj Gori, Odjeljenje za rodnu ravnopravnost Ministarstva pravde i ljudskih prava i Program Ujedinjenih nacija za razvoj, održanoj 25. i 26. juna 2012. godine u Budvi, usvojena je sljedeća:

ZAJEDNIČKA IZJAVA

Učesnici/e Konferencije iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Hrvatske, Kosova*, Makedonije, Slovenije i Srbije

Konstatuju:

- da su u svim zemljama regiona nastavljene i intenzivirane reforme čiji je fokus na izgradnji demokratskih institucija, vladavini prava, garantovanju i poštovanju ljudskih prava, i u tom kontekstu, bezbjednosti kao osnovnog ljudskog prava na koje je oslonjena reforma sektora bezbjednosti, kao i da se u tom procesu bilježi vidan napredak;
- da su u ovim procesima, uprkos činjenici da je u političkom životu još uvijek malo žena, žene (političarke, zapošljene u institucijama, aktivistkinje civilnog sektora) aktivno sudjelovale, naročito u kreiranju dokumenata vezanih za primjenu R 1325 SB UN ;
- da su parlamentarci/ke, članovi/ce vlada u protekle dvije godine aktivno radili na primjeni R 1325 SB UN i usvojili/e akcione planove za sprovođenje ove rezolucije ili su neposredno pred njegovim usvajanjem, kao i da su formirana tijela koja rade na implementaciji akcionih planova i nadziru njihovu primjenu;
- da je u okviru reformi sektora bezbjednosti postignut napredak u učešću žena u ovoj oblasti, ali da rezultati nijesu zadovoljavajući, posebno kada su u pitanju pozicije koje žene zauzimaju, pa su neophodne konkretne i kontinuirane aktivnosti, kao i mjere afirmativne akcije, kako bi se problem prevazišao.

Podsjećaju:

- da se demokratija i vladavina prava ne iscrpljuju samo u nominalnim garancijama ženskih ljudskih prava već da, prije svega, znače ostvarivanje ovih garancija u praksi kao prvi korak ka obezbjeđenju ljudske bezbjednosti kao osnovnog ljudskog prava i činioca razvoja a to znači postojanje institucionalnih aranžmana i prakse koja će na jednak način garantovati sigurnost i slobodu svakog pojedinca – žene i muškarca - u demokratskoj političkoj zajednici.

Prepoznaju potrebu da u cilju sprovođenja Rezolucije 1325 SB UN:

- 1) Parlamenti, a prije svega radna tijela za rodnu ravnopravnost, u okviru svojih nadležnosti:

* Ovaj naziv ne prejudicira status i u skladu je sa Rezolucijom 1244 SB UN i mišljenjem MSP o kosovskoj deklaraciji o nezavisnosti.

- nastave i intenziviraju aktivnosti na otklanjanju preostalih normativnih (sistemskih) i strukturalnih prepreka, koje još uvijek ženama onemogućavaju ravnopravno reprezentovanje, ravnopravno učešće u procesima odlučivanja, ravnopravnu poziciju na mjestima odlučivanja;
 - kontinuirano insistiraju na integrisanju rodne perspektive u zakone, politike i strategije i tako doprinesu kreiranju povoljnog ambijenta u kome će svakoj ženi biti osigurana elementarna bezbjednost i efektivna zaštita njenih ljudskih prava;
 - zahtijevaju budžetsku podršku za primjenu planova za postizanje rodne ravnopravnosti i za primjenu R 1325 SB UN;
 - prate ostvarivanje akcionih planova za postizanje rodne ravnopravnosti i za primjenu R 1325 SB UN, a naročito uključivanje žena u odlučivanje o pitanjima iz oblasti bezbjednosti, njihovom izboru na pozicije odlučivanja i njihovom uključivanju u procese pregovaranja o pitanjima značajnim za očuvanje mira i bezbjednosti u regionu;
 - podstaknu i omoguće saradnju svih parlamentarki na pitanjima od zajedničkog interesa za sve žene;
 - nastave i ojačaju regionalnu saradnju i povezivanje parlamentarki omogućavajući njihove povremene susrete kako bi razmijenile iskustva i dobre prakse i neposredno sudjelovale u nadgledanju postignutih rezultata, kreiranju preporuka i definisanju pravaca u kojima je moguće zajedničko (sinergijsko) djelovanje.
- 2) Vlade, a prije svega vladini mehanizmi za rodnu ravnopravnost, u okviru svojih nadležnosti:
- nastave i ubrzaju započete procese reforme sektora bezbjednosti;
 - integrišu rodne aspekte u sve politike koje kreiraju i zakone koje predlažu;
 - preduzmu konkretne korake na obezbjeđenju primjene R 1325 SB UN i akcionih planova za njenu implementaciju (kreiraju budžetske linije za primjenu akcionih planova, prate primjenu akcionih planova, redovno izvještavaju o realizaciji akcionih planova);
 - vode rodno balansiranu kadrovsku politiku;
 - nastave i ojačaju regionalnu međusobnu saradnju i povezivanje obezbjeđujući povremene susrete kako bi se razmijenila iskustva i dobre prakse i neposredno sudjelovalo u nadgledanju postignutih rezultata, kreiranju preporuka i definisanju pravaca u kojima je moguće zajedničko djelovanje;
 - obezbijede on line prezentaciju svih aktivnosti na primjeni R 1325 SB UN;
 - pružaju podršku različitim vidovima regionalnog povezivanja i djelovanja žena, posebno mreža koje rade na promovisanju i unapređenju mira, pravde i bezbjednosti;
 - u postupku izvještavanja o postignutom napretku na putu evropskih i evro-atlanskih integracija integrišu rodnu perspektivu, posebno u vezi sa konkretnim koracima u primjeni R 1325 SB UN.
- 3) Neophodno je obezbijediti institucionalne aranžmane i čvrste garancije koje će ojačati institucije koje djeluju na području zaštite ljudskih prava, posebno ženskih ljudskih prava, prvenstveno obezbijediti nezavisnost sudstva, i podržati aktivnost nezavisnih institucija za zaštitu ljudskih prava.
- 4) Uključiti lokalne i regionalne zajednice u proces primjene R 1325 SB UN i, u tom kontekstu, podstaći, ojačati i podržati njihovu saradnju, kao i povezivanje žena na lokalnom i regionalnom nivou (prekogranična saradnja).
- 5) Akteri civilnog društva, a posebno ženske NVO, nastave sa radom na edukaciji i senzibilisanju za rodne aspekte bezbjednosti i izgradnje mira, da nastave sa nadgledanjem primjene R 1325 SB UN, kao i antidiskriminacionog zakonodavstva, posebno Zakona o rodnoj ravnopravnosti i pratećih implementacionih instrumenata.
- 6) Sistem obrazovanja da svojim programima podstiče princip suočavanja s prošlošću, kako bi se mladi učili toleranciji i boljem razumijevanju drugih i drugačijih;

- 7) Regionalni ženski lobi za mir, bezbjednost i pravdu nastavi sa aktivnostima na izgranji vladavine prava, jačanju mira i bezbjednost, povećanju učešća žena u procesima donošenja odluka po pitanjima značajnim za unapređenje dobrosusjedske saradnje, tolerancije i međusobnog uvažavanja, na eliminisanju stereotipa i predrasuda i jačanju uloge žena u procesu evropskih i evro-atlanskih integracija.

Pozivaju sve aktere da preduzmu aktivnosti, svako u svom domenu, na:

- povećanju broja žena na mjestima odlučivanja i jačanju njihovog uticaja u procesu donošenja odluka u sektoru bezbjednosti;
- osnaživanju i edukaciji liderki;
- kreiranju posebnih mjera za podršku ženama u političkim partijama;
- lobiranju za sprovođenje R 1325 SB UN i podizanju svijesti javnog mnjenja o značaju očuvanja ljudske bezbjednosti;
- jačanju saradnje ženskih NVO i institucija bezbjednosti;
- nastavljanju i intenziviranju saradnje političarki i ženskih NVO, a naročito na implementaciji preporuka iz ove izjave;
- doslednom sankcionisanju krivičnih djela silovanja, nasilja u porodici, trgovine ljudima i drugih djela protiv dostojanstva ličnosti;
- uklanjanju mina i smanjenju naoručanja;
- obezbjeđivanju uslova za organizovanje periodičnih regionalnih sastanaka koordinacionih timova za praćenje primjene nacionalnih akcionih planova za primjenu R 1325 SB UN.

Očekuju da će NATO pozvati sve države članice i kandidatkinje za članstvo, kao i članice Partnerstva za mir, da dosljedno primjenjuju R 1325 SB UN i da će EU imenovati koordinatora za primjenu R 1325 SB UN.

Uvjereni su da će se svi akteri/ke angažovati na podsticanju i podršci različitim vidovima saradnje i povezivanja žena iz različitih sektora i različitih institucija, posebno žena iz različitih političkih partija na nacionalnom i regionalnom nivou, kao i da će podržati organizovanje (najmanje jednom godišnje) regionalnih susreta jer to doprinosi jačanju ukupne bezbjednosti i stabilnosti u regionu, prevenciji konflikata i očuvanju mira.